

ЖЕНИБА КРАЉА ВУКАШИНА/ ВУКОВА ЗБИРКА

1. Књигу пише Жура Вукашине,
2. У бијелу Скадру на Бојани,
3. Те је шаље на Херцеговину
4. Бијеломе граду Пирлатору,
5. Пирлатору према Дурмитору,
6. Видосави љуби Момчиловој;
7. Тајно пише, а тајно јој шаље,
8. У књизи јој овако бесједи:
9. „Видосава, Момчилова љубо!
10. „Шта ћеш у том леду и снијегу?
11. „Кад погледаш с града изнад себе,
12. „Ништа немаш лијепо виђети,
13. „Већ бијело брдо Дурмитора
14. „Окићено ледом и снијегом
15. „Усред љета, као усред зиме;
16. „Кад погледаш стрмо испод града,
17. „Мутна тече Тара валовита,
18. „Она ваља дрвље и камење,
19. „На њој нема брода ни ћуприје,
20. „А око ње борје и мраморје;
21. „Већ ти отруј војводу Момчила,
22. „Ил’ га отруј, или ми га издај,
23. „Ходи к мени у приморје равно
24. „Бијеломе Скадру на Бојану,
25. „Узећу те за вјерну љубовцу,
26. „Па ћеш бити госпођа краљица,
27. „Прести свилу на златно вретено,
28. „Свилу прести, на свили сједити,
29. „А носити диву и кадиву
30. „И још оно све жежено злато;
31. „А какав је Скадар на Бојани!
32. „Кад погледаш брду изнад града,
33. „Све порасле смокве и маслине
34. „И још они грозни виногради;
35. „Кад погледаш стрмо испод града,
36. „Ал’ узрасла шеница бјелица,
37. „А око ње зелена ливада,
38. „Кроз њу тече зелена Бојана,
39. „По њој плива риба свакојака,
40. „Кадгођ хоћеш, да је тазе једеш.”
41. Дође књига љуби Момчиловој,
42. Књигу гледа љуба Момчилова,
43. Ону гледа, другу ситну пише:
44. „Господине, краљу Вукашине!
45. „Није ласно издати Момчила,
46. „Ни издати, нити отровати:
47. „У Момчила сестра Јевросима,
48. „Готови му то господско јело,
49. „Прије њега јело огледује;
50. „У Момчила девет миле браће
51. „И дванаест прво-братучеда,
52. „Они њему рујно вино служе,
53. „Прије њега сваку чашу пију;
54. „Момчил’ има коња Јабучила,
55. „Јабучила коња крилатога;
56. „Кудгођ хоће, прелећети може;
57. „У Момчила сабља са очима,
58. „Не боји се никога до Бога.
59. „Већ ме чу ли, краљу Вукашине!
60. „Ти подигни многу силну војску,
61. „Изведи је на Језера равна,
62. „Пак засједни у гори зеленој;
63. „У Момчила чудан наук има,
64. „Свако јутро у свету неђељу
65. „Рано рани у лов на Језера
66. „С’ собом води девет миле браће
67. „И дванаест прво-братучеда
68. „И четрест од града левера;
69. „Када буде у очи неђеље,
70. „Ја ћу спалит’ крила Јабучилу,
71. „Бритку ћу му сабљу затопити,
72. „Затопити оном сланом крвљу,
73. „Да се не да извадит’ из кора;
74. „Так ћеш ти погубит’ Момчила.”
75. Када краљу така књига дође,
76. Те он виђе, што му књига каже,
77. „То је њему врло мило било,
78. Па он диже многу силну војску,
79. Оде с војском на Херцеговину,
80. Изведе је на Језера равна,
81. Пак засједе у гори зеленој,
82. Кад је било у очи неђеље,
83. Момчил’ оде у своју ложницу,
84. Па он леже у меке душеке,
85. Мало прође, и љуба му дође,
86. Али не ће у меке душеке,

87. Већ му рони сузе више главе;
88. А њу пита војвода Момчило:
89. „Видосава, моја вјерна љубо!
90. „Кака ти је голема невоља,
91. „Те ми рониш сузе више главе?“
92. Ал’ говори млада Видосава:
93. „Господару, Момчило војвода
94. „Мени није никакe невоље,
95. „Већ сам чула једно чудно чудо,
96. „Чула јесам, ал’ нисам виђела,
97. „Да ти имаш коња Јабучила,
98. „Јабучила, коња крилатога,
99. „Ја не виђех твоме коњу крила,
100. „Те не могу млада вјеровати;
101. „Већ се бојим, хоћеш погинути.“
102. Мудар бјеше војвода Момчило,
103. Мудар бјеше, ал’ се преварио,
104. Својој љуби тако бесједио:
105. „Видосава, вјерна моја љубо!
106. „За то ћу те ласно утјешити,
107. „Ти ћеш ласно виђет чилу крила:
108. „Када први запјевају п’јевци,
109. „Ти отиди у нове ахаре,
110. „Тад’ ће чиле попуштити крила,
111. „Тад’ му можеш крила сагледати.“
112. Пак он леже санак боравити.
113. Момчил’ спава, љуба му не спава,
114. Веће слуша млада у душеку,
115. Кад ће први п’јевци запјевати;
116. А кад први п’јевци запјеваше,
117. Скочи млада из мека душека,
118. Запалила фењер и свијећу,
119. Па узима лоја и катрана,
120. Оде право у нове ахаре;
121. Ал’ истина, што Момчило каже,
122. Јабучило крила попуштио,
123. Попуштио крила до копита;
124. Таде она крила намазала,
125. Намаза их лојем и катраном,
126. Па свијећом крила запалила,
127. Те сапали крила Јабучилу,
128. Што не могла ватром сагорети,
129. То под колан притегнула тврдо;
130. Онда млада оде у ризницу,
131. Доватила сабљу Момчилову,

132. Те је сланом затопила крвљу,
133. Пак се врну у меке душеке.
134. Кад у јутру зора заб’јелила,
135. Поранио војвода Момчило,
136. Па говори љуби Видосави:
137. „Видосава, моја вјерна љубо!
138. „Ја сам ноћас чудан сан уснио,
139. „Ђе се пови један прамен магле
140. „Од проклетe земље Васојеве,
141. „Пак се сави око Дурмитора,
142. „Ја ударих кроз тај прамен магле
143. „Са мојијех девет миле браће
144. „И дванаест прво-братучеда
145. „И четрест од града левера,
146. „У магли се, љубо, растадосмо,
147. „Растадосмо, пак се не састасмо;
148. „Нека Бог зна, добра бити не ће.“
149. Вели њему љуба Видосава:
150. „Не бој ми се, мили господару!
151. „Добар јунак добар сан уснио;
152. „Сан је лажа, а Бог је истина.“
153. Опреди се војвода Момчило,
154. Па он сиђе низ бијелу кулу,
155. Дочека га девет миле браће
156. И дванаест прво-братучеда
157. И четрест од града левера,
158. А љуба му изведе чилаша,
159. Добријех се коња доватише,
160. Отидоше у лов на Језера.
161. Кад су били надомак Језера,
162. Оптече их она силна војска.
163. Кад Момчило опазио војску,
164. Он потеже сабљу од бедрице,
165. Ал’ се пушта не да извадити,
166. Као да је за коре прирасла.
167. Онда рече војвода Момчило:
168. „Чујете ли, моја браћо драга!
169. „Издаде ме куја Видосава,
170. „Но дајте ми сабљу понајбољу.“
171. Хитро су га браћа послушала,
172. Дадоше му сабљу понајбољу,
173. Па је Момчил’ браћи бесједио:
174. „Чујете ли, моја браћо драга!
175. „Ви удрите војсци по крајима,
176. „Ја ћ’ ударит’ војсци по сриједи.“

177. Мили Боже чуда великога!
178. Да је коме погледати било,
179. Како с'јече војвода Момчило,
180. Како крчи друма низ планину;
181. Више тлачи коњиц Јабучило,
182. Нег' што Момчил' бритком сабљом с'јече;
183. Ал' га лоша срећа сусретнула:
184. Кад изиђе према Пирлитору,
185. Сусрете га девет враних коња,
186. А на њима брата ни једнога!
187. То кад виђе војвода Момчило,
188. У јунаку срце препукнуло
189. Од жалости за браћом рођеном,
190. Бијеле му малаксаше руке,
191. Те не може више да сијече,
192. Већ удара коња Јабучила,
193. Удара га чизмом и мамузом,
194. Да полети граду Пирлитору,
195. Ал' му коњиц полећет' не може;
196. Куне њега војвода Момчило:
197. „Јабучило, изјели те вуци!
198. „Из шале смо одавде лећели,
199. „Без невоље, тек од обијести,
200. „А данас ми полећети не ћеш!
201. Ал' му коњиц њиском одговара:
202. „Господару, војвода Момчило!
203. „Нит' ме куни, нити ме нагони,
204. „Данас теби полећет' не могу;
205. „Бог убио твоју Видосаву!
206. „Она ми је сапалила крила;
207. „Што не могла ватром сагорети,
208. „То под колан притегнула тврдо;
209. „Веће бјежи, куда теби драго.”
210. Кад то зачу војвода Момчило,
211. Проли сузе низ јуначко лице,
212. Па одскочи од коња чилаша,
213. Трипут скочи, до града доскочи,
214. Али граду врата затворена,
215. Затворена и замандаљена!
216. Кад се Момчил' виђе на невољи,
217. Он дозивље сестру Јевросиму:
218. „Јевросима, моја мила сејо!
219. „Пушти мени једу крпу платна,
220. „Не бих ли ти у град утекао.”
221. Сеја брату кроз плач одговара:

222. „А мој брате, војвода Момчило!
223. „Како ћу ти пуштит' крпу платна,
224. „Кад је мени снаха Видосава,
225. „Моја снаха, твоја невјерница,
226. „Савезала косе за диреке?”
227. Ал' је сестра срца жалостива,
228. Жао јој је брата рођенога,
229. Она цикну, како љута гуја,
230. Ману главом и осталом снагом,
231. Из главе је косе ишчупала,
232. Оставила косе на диреку,
233. Па довати једну крпу платна,
234. Претури је граду низ бедене.
235. Момчил' вати ону крпу платна,
236. Па се пење граду уз бедене,
237. Готов' бјеше у град ускочити:
238. Ал' долеће љуба невјерница,
239. Оштру сабљу носи у рукама,
240. Прес'јече му платно више руку,
241. Момчил' паде граду низ бедене,
242. Краљеве га дочекаше слуге
243. На мачеве и на копља бојна,
244. На нацаке и на буздоване;
245. А допаде краљу Вукашине,
246. Удари га оним бојним копљем,
247. Удари га посред срца жива,
248. Ал' говори војвода Момчило:
249. „Аманет ти, Вукашине краљу:
250. „Ти не узми моју Видосаву,
251. „Видосаву, моју невјерницу,
252. „Јер ћ' и твоју изгубити главу,
253. „Данас мене у тебе издала,
254. „А сјутра ће тебе у другога,
255. „Већ ти узми моју милу сеју,
256. „Сеју моју милу, Јевросиму,
257. „Она ће ти свагда вјерна бити,
258. „Родиће ти, к'о и ја, јунака.”
259. То говори војвода Момчило,
260. То говори, а с душом се бори,
261. То изусти, лаку душу пусти.
262. Кад погибе Момчило војвода,
263. А граду се отворише врата,
264. Пак изиђе куја Видосава,
265. Те дочека краља Вукашина,
266. Одведе га на бијелу кулу,

267. Посади га у столове златне,
268. Угости га вином и ракијом
269. И господском сваком ђаконијом,
270. Па отиде у ризницу млада,
271. Изнесе му рухо Момчилово,
272. Момчилово рухо и оружје:
273. Ал' да видиш чуда великога:
274. Што Момчилу било до кољена,
275. Вукашину по земљи се вуче;
276. Што Момчилу таман калпак био,
277. Вукашину на рамена пада;
278. Што Момчилу таман чизма била,
279. Ту Вукашин обје ноге меће;
280. Што Момчилу златан прстен био,
281. Ту Вукашин три прста завлачи;
282. Што Момчилу таман сабља била,
283. Вукашину с' аршин земљом вуче;
284. Што Момчилу таман цеба била,
285. Краљ се под њом ни дигнут' не може.
286. Тад' говори краље Вукашине:
287. „Авај мени, до Бога милога!
288. „Нуто курве младе Видосаве!
289. „Кад издаде оваког јунака,
290. „Кога данас у свијету нема,
291. „То ли мене сјутра издат' не ће!“
292. Па повикну своје вјерне слуге,
293. Уватише кују Видосаву,
294. Свезаше је коњма за репове,
295. Одбише их испод Пирлиторa,
296. Те је коњи живу растргоше.
297. Краљ похара дворе Момчилове,
298. Па он узе сестру Момчилову,
299. По имену дилбер-Јевросиму,
300. Одведе је Скадру на Бојану,
301. И вјенча је себи за љубовцу,
302. Шњом лијепи пород изродио,
303. Породио Марка и Андрију,
304. А Марко се тури на ујака,
305. На ујака војводу Момчила.